

Gyenge kezdés után fokozatos visszaesés

Magyarország az 57. a költségvetési átláthatóságot vizsgáló

Open Budget Survey 2017 eredményei szerint

A költségvetési rendszer átláthatósága tekintetében Magyarország nem csak az Európai Unióban és az OECD tagországai között tartozik a sereghajtók közé, de még a Kelet-Európa – Közép-Ázsia régióban is.

Az elérhető 100 pontból Magyarország 46 pontot ért el, ami a vizsgált 115 ország között csak az 57. helyre elég. A 2015. évi 49 pontos eredményhez képest ez romlást jelent, miközben régióinkban az átlag inkább emelkedett. A gyenge eredmény oka, hogy a kormány a nemzetközileg elfogadott 8 legfontosabb költségvetési dokumentum közül hármat – a költségvetési irányelveket, a féléves jelentést és a polgárok költségvetését – el sem készíti, a másik öt közül négynek a tartalma pedig még a régióinkban jellemző színvonaltól is elmarad. A két évvel ezelőtti eredményhez képest a legfontosabb különbség, hogy a tavaszra előrehozott költségvetési vita miatt a költségvetési törvényjavaslat már az előző évi tényszámokat sem tartalmazza.

A költségvetési átláthatóság lényege, hogy az állampolgárok időben, könnyen és közérthető formában hozzájuthassanak a közpénzekkel kapcsolatos részletes információkhoz. Az átláthatóság hiánya ellehetetleníti a hatékony elszámoltatást, tágítja a korrupció lehetőségeit, komoly hátrány a nemzetközi tőkebefektetésekért és a donor-pénzekért folytatott versenyben, valamint növeli az államadósság finanszírozási költségeit.

Az átláthatóság növelése nem pénz, hanem politikai akarat kérdése. Ezt bizonyítja azoknak a Magyarországnál sokkal szegényebb országoknak, köztük öt fekete-afrikai országnak a példája, akik már régóta a miénknél sokkal átláthatóbb rendszereket működtetnek, vagy éppen az elmúlt években előzték meg bennünket ezen a területen. Az elmúlt évek magyar kormányzati intézkedései, mint a költségvetési törvényjavaslat gyorsított tavaszi elfogadása, a háttérszámítások titkosítása, vagy a közérdekű adatokhoz való hozzáférés szűkítése ezzel szemben kifejezetten romló tendenciát vetítenek előre.

Az International Budget Partnership nevű nemzetközi civil szervezet Open Budget Survey elnevezésű felmérése az egyetlen olyan adatbázis, amely rendszeresen, nemzetközi szinten és időben összehasonlítható módon méri a nemzeti költségvetések átláthatóságát, a nyilvánosság bevonását és a költségvetést felügyelő intézmények, a parlamentek és számvevőszékek erejét.

A felmérés nem véleményeken, hanem tényeken alapul, amelyeket először az IBP partnerei, az egyes országokban működő, kormánytól független, helyi civil szervezetek gyűjtenek össze. A 142 kérdésből álló kérdőívre adott első válaszokat véleményezi legalább egy másik független civil szakértő, de

észrevételezheti a kormány is. A magyar kormányzatot képviselő Nemzetgazdasági Minisztérium ezt megtette, véleményüket a vitás esetekben a végső döntést meghozó IBP több esetben elfogadta.

Az International Budget Partnership és magyar partner-szervezete, a Költségvetési Felelősségi Intézet azt ajánlja a kormánynak, hogy első lépésként hozza nyilvánosságra azokat a költségvetési információkat, amelyek már ma is rendelkezésére állnak, majd készítse el a fent említett három hiányzó dokumentumot, végül pedig bővítse a publikált anyagok tartalmát annyira, hogy azokból valós és részletes képet lehessen alkotni a közpénzügyek helyzetéről és kilátásairól. Az átláthatóságot biztosító szabályokat intézményesítse.

A közpénzügyi döntések minőségének és társadalmi elfogadottságának növelése érdekében törekedjék az állampolgárok és civil szervezetek bevonására a költségvetési folyamatba.

Ha további információt szeretne vagy interjút kíván készíteni, kérjük, keresse Romhányi Balázst
elérhetőségei: +36 30 703 1022, balazs.romhanyi@kfib.hu

Az ország specifikus eredmények és a sajtóközlemények magyarul megtalálhatók a következő honlapon:

<http://www.kfib.hu/hu/OBS2015>

Budapest, 2018. február 5.